

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. D. N. Benedicti XIV. Declaratio Super Matrimoniis Inter Protestantes Et Catholicos

Benedikt <XIV., Papst>

Coloniæ, 1746

VD18 1439684X-001

Præfatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40802

PRÆFATIO.

Anticissimi Patris Nostri
BENEDICTI Papæ
XIV. Declaratio au-
thentica de Matrimo-
niis, quæ sine formâ
Tridentinâ in Fœdera-
torum Belgii Ordinum

Provinciis tum inter Acatholicos, tum ab
his unâ cum Catholicis contrahuntur, etsi
ante annos quatuor publici juris facta sit
Romæ, paucis tamen Germaniæ Theolo-
gis hæctenus innotuit; primùm nunc typis
Ultramontanis prodit in lucem Germaniæ;
quorum precibus petita, quorum labori-
bus procurata sit, quid Romæ actum, ut,
quæ decidenda erant, pertractarentur, quo-
modo Decretum Trident. concinnatum sit,
quomodo cum ea Declaratione concilietur,

PRÆFATIO.

congruum putavi Prolegomenorū loco edis-
serere; & cum prima statim pagina loquatur
*de Visitatione S. Liminum, de Sixtina Con-
stitutione, de S. Congregatione Concilii*, de his
etiam nonnulla præfari oportuit.

Sixtus V. Constitutione XV. cuius ini-
tium: *Romanus Pontifex* anno 1585. publi-
cata, omnes Episcopos ad *S. limina Aposto-
lorum* statis temporibus *visitanda* evocat, ut
*eorum opere & adjumento ubique locorum com-
missi sibi Gregis vultum agnoscat, morbos in-
telligat, curationes adhibeat, provideatque con-
grua statui Ecclesiarum*, impeditis autem præ-
cipit ad *S. Gregis curationem spectantia* per
alium fidelissimè apud *S. Sedem* exponere;

Congregationem Cardinalium *S. Concil.
Trid. Interpretum* à *PIO IV.* institutam
idem *SIXTUS* per *Const. Immensa*, Epif-
coporum *S. limina* visitantium *postulata* jus-
sit *audire, expedire dubia, Ecclesie discipli-
nam per orbem totum promovere; peritos S.
Theol. Juris Pontificii Casareique, & rerum ge-
rendarum usu pollebentes Consultationibus adhi-
bere, ut Dei gloria, animarum saluti, Justitiæ
& equitati consentanea decernantur.*

Illustris *Iprensi* Episcopus ut laudatæ
Constitutioni morem gereret, ante annos
octo

PRÆFATIO.

octo de statu suæ Diœceseos rationem Romæ reddidit, sed dubiis onerata neque levibus, neque paucis, binario licet numero conclusis, quibus decidendis ipse sibi neutiquam sufficere videbatur, ne præcoci sententiâ definitionem S. Sedis anteverteret, aut jam datis Sanctionibus contraret; omnia in eo vertuntur, quæ sit vis & significatio verborum Decreti Trid. *de Refor. Matrim.* quo Clandestinitas damnatur.

Semper aliàs à primis sæculis Ecclesiæ usque ad decimum sextum damnata, gravissimis etiam pœnis præter mortalis peccati culpam coërcita fuisse clandestina Matrimonia nemo historiæ Ecclesiasticæ peritus negat, penitus autem ea abolere, irritaque decernere Trid. Synodus seriò prima tentavit.

Duo quærebantur: Primum erat, si ne apud Ecclesiam facultas irritandi illa Matrimonia, alterum, an omninò è re sit tale Decretum toti Ecclesiæ præscribere, & vinculum injicere libertati; illo tanquam dogmatico facile composito, dum *duobus, tribusve solis dissentientibus* cæteri omnes ducenti ferè quadraginta, Didaco Payva teste, in negantes Anathema conclamabant,

PRÆFATIO.

hoc in utramque partem tam acriter disputatum, ut ægrè admodum ad Decreti formam, quam Pontifex volebat, Galliarum Episcopi omnes, & Martinus Rithovius Iprensis, & alii urgebant, concinnaretur; obstabat magna Episcoporum pars non contemnendo Theologorum numero suffulta, quorum chorum agebat P. Jac. Laynez S. Jesu Præp. Generalis acerrimi ingenii & judicii Theologus; immò & illi, quibus irritanda videbantur, stipabant suffragium suum limitationibus novis, invisis, intricatis, donec tandem ad ulteriora Reform. capita progressuri in id convenirent, ut remoto molesto illo rationum, limitationum apparatu quisque Patrum sententiam suam voce; *placet* vel: *non placet*, aperiret, sic denique in partem irritantem penè omnes coiere.

Decretum autem in hæc verba conceptum legitur Trident. Sess. 24. de Reform. Matr. c. 1.

Tametsi dubitandum non est, clandestina Matrimonia libero contrahentium consensu facta rata & vera esse Matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit, ... nihilominus S. Dei Ecclesia ex justissimis causis illa semper detesta-

PRÆFATIO.

restata est, atque prohibuit, verum cum S. Synodus animadvertat, prohibitiones illas propter hominum obedientiam jam non prodesse, & gravia peccata perpendat, quæ ex iisdem clandestinis conjugis ortum habent, præsertim verò eorum, qui in statu damnationis permanent, dum priore Uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio vivunt, cui malo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur; idcirco S. Later. Concil. sub INNOC. III. celebrati vestigiis inherendo præcipit, ut in posterum antequam Matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festivis in Ecclesia inter Missarum solennia publicè denuntietur, inter quos Matr. sit contrahendum, quibus denuntiationibus factis si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem Matrim. in facie Ecclesiæ procedatur, ubi Parochus viro & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto vel dicat: Ego vos conjungo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: vel aliis utatur verbis juxta receptum uniuscujusque Provincia ritum, ... qui aliter quàm præsentente Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Pa-

PRÆFATIO.

rochi, seu Ordinarii Licentiâ, & duobus vel tribus testibus Matrimonium contrahere attemptabunt, eos S. Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles rediit & huiusmodi Contractus irritos & nullos esse decernit, prout eos presenti Decreto irritos facit, & annullat. Insuper Parochum vel alium Sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel Sacerdote huiusmodi Contractui interfuerint, nec non ipsos Contrahentes graviter arbitrio Ordinarii puniri precipit.

Decretum ita concinnatum ne iis pareret incommodis, quæ tantis eorum, qui legis rogationi intercesserant, interpellationibus materiem præbuere, promulgandi modus adjicitur planè singularis, neque aliàs in ullo Pontificio, aut Conciliari decreto usitatus, quem ex eodem Trid. loco huc transcribo:

Ne verò hac tam salubria præcepta quæquam lateant, Ordinariis omnibus precipit (S. Synodus) ut cum primùm potuerint, current hoc Decretum populo publicari, ac explanari in singulis suarum Diœcesum Parochialibus Ecclesiis, idque in primo anno quàm sæpius fieri, deinde verò quoties expedire vide-

PRÆFATIO.

viderint. Decernit insuper, ut hujusmodi
 Decretum in unâquaque Parochiâ suum robur
 post triginta dies habere incipiat, à die primæ
 publicationis in eâdem Parochiâ factæ nume-
 randos. Sic Concilium.

Quæ Heterodoxis Petro Suavi Polano
 in *Hist. Trid. Conc.* à Kemnitio, Gentileto
 in illius *Examine*, à Carolo Molinao in
Consilio super actis ejus Conc. contra hoc
 Decretum obmota sunt, ceu luculenter sa-
 tis confutata & ab hujus libri Argumento
 aliena omitto, certè non Matrim. Sacra-
 mentum, sed Clanculariam profanâmque
 ejus tractationem Ecclesia exhorruit; onus
 coram Sacerdote contrahendi iis non im-
 posuit, quibus nullum tunc Sacerdotium
 erat; nihil novum hâc qualicumque liber-
 tatis Matrimoniorum circumscriptione si-
 bi sumpsit; aliis non ἀπεσθῆναι per Evangelium,
 sed Ecclesiæ primorum temporum autori-
 tate constitutis impedimentis novum no-
 vis ex causis (quas ipsæ etiam Protestan-
 tium Republicæ & Provinciæ agnoscunt,
 Edictis confirmant) jure minimè novo ad-
 didit. Ut Sacrorum Catholicorum exfor-
 tes hujus etiam legis exsortes censeret, pru-
 dentiâ & charitate permota est, non Edi-
 cta Pacificationis, nullius Laicæ potestatis

PRÆFATIO.

authoritas, neque numerus eorum, qui Protestantes, & Reformati dicuntur, hanc iis immunitatem vindicavit;

Non causas inquirō, quæ publicationem Conc. tardaverint post Bullam PII IV., quidquid alibi terrarum actum fuerit, in Belgio, quod lucubrationes hujus Libri præcipuè spectant, Religiosissimis, & Catholico Rege dignis admodum curis Philippi II. Hisp. Regis, tum & Episcoporum pietate Concilium publicatum est. Mechliniensi Synodo sub Cardinali Granvellano tunc Archiepiscopo Anno 1570. *simpliciter sine ullâ protestatione omnia & singula à S. S. Trid. definita palàm recipiuntur.* Jam Ultrajectinâ & Cameracensis Anno 1565. obedientiam Decretis præstiterant, hæc sub Max. de Berghes Archiep. Decreta *omnia sive ad Doctrinam sive ad reformationem pertineant, planè atque integrè servari debere, vimque & auctoritatem inviolabilem habere* declarat, illa sub Frid. Schenckio *omnium & singulorum Trid. Decretorum observantiam* præcipit. Tres illas Belgarum Sacras Metropoles Ecclesiæ inferiores secutæ sunt.

At verò satisne ea formâ, quâ Synodi Patres publicandum voluere Decretum de
Ref.

PRÆFATIO.

Ref. Matr. reipsâ publicatum sit; &, hoc
 concessio, an mutatâ licet Rep. Batavo-
 rum (quam maximi nominis Author H.
 Grotius in l. de antiquit. Rp. Bat. à Celtis
 & Cattis ad suum 17mum sæculum in-
 variatam eandemque alium prorsus in scopum
 asserit) Romano-Catholicâ fide ex Provin-
 ciis proscriptâ, publicâ Sacrorum admini-
 stratione Edictis veritâ, Pontificis legibus
 constantissimè spreto tota retrò posteritas
 eo adhuc obstricta teneatur, adeoque de-
 nuo coram Parocho Cath. contrahere de-
 beant Conjuges ad Fidem conversi; an,
 quæ mixta conjugia dicuntur, Trid. legi
 conformanda sint; exemptio si admittitur,
 locumne magis, an personam sequatur,
 hæc maximis Theologis hætenus tam in-
 certa visa sunt, ut nemo unus esset, qui
 audacter in alterutrum litus appellere au-
 deret vel omnia rata dicendo, vel ad for-
 nicarii concubitûs tenebras omnia secûs
 contracta damnando, hoc lex ipsa Trid.
 præcipere practicis quibusdam axiomati-
 bus DD. protecta, qualia sunt: *in dubio
 standum pro Lege. Nemini sua culpa patroci-
 natur. Sacramentum periculo nullitatis exponi
 non debet &c.* illud charitas temperationem
 severitatis continuò inculcans exigere vi-
 debatur.

Ro-

P R Æ F A T I O .

Romam scrupuli Theologos pepulere ; sciebant certiùs , rutiùsque se locuturos , acturòsque , *si Româ Rescripta venerint.* Alios secutus est Iprensis Antistes , aliis præivit. Apud S. Congregationem Interpretum Concilii , ad quam causa tota secundùm Sixti Const. *Immensa* pertinet , toties repetitis Consultationibus fatigatam seriò deceptatum est , *quid respondendum.*

Magnus Authorum numerus , Historicorum , Jurisperitorum , Theologorum ex Germania , & Belgio diligenter consultitur , ut quod statuendum fuerit , eorum nominibus , numero , argumentis ornatur , fulciatur ; hâc eminentissimorum PP. ejus Congr. Assessorum Consultorùmque prudentiâ docemur , Romam velut ad arcem Sacræ eruditionis , ut omnium Gentium homines , ita libros ab extremis finibus terrarum magnos parvòsque concurrere , ut quâvis in mundi parte dubium aliquod emergat , arma ex popularibus scriptoribus præstò habeant , quibus expediantur seu *juris* seu *facti* quæsitæ , & Itali cum sint ipsi , non Italico tamen , sed Germanorum , Belgarum , aliarùmve gentium ore loqui videantur.

Libri

PRÆFATIO.

Libri Decretorum S. Congregationis Conc. eam in rem per Illust. Calvalchini studiosissimè ab initio sæculi superioris ad hæc nostra usque tempora pervolutantur.

At neque hoc satis erat : Episcopis Belgii dandum censuere id negotii , ut , quid quisque nõsset usu ab eas gentes obtinere , Romam scriberetur. Jussis accuratissimè obtemperatum est. RELATIO doctissima Mechlin. Archi-Episcopi non tam Purpurâ Card. quàm Sacrà eruditione & Pastoralis curâ eminentissimi Viri, aliorumque Episcoporum Belgarum difficillimæ quæstioni lucem attulit. Illustr. Archiep. Philippensis Romæ argumentum totum in utramque partem egregiè versavit.

Sic instructa jam & illustrata quæstio insignibus quatuor Theologis committitur.

Primus est Abbas Cisterc. Ord. Joachimus Besozzi , jam Cardinalium Sacro cætui per egregia sua merita insertus.

Alter Doctor Thomas Sergius S. officii Consultor.

Hos duo solidâ eloquentiâ uberrimi Societ. Jesu Doctores, Theologi sequuntur
Do-

PRÆFATIO.

Dominicus Turano . Ægidius Maria Giu-
lii ; ne utiquam his maximis viris propo-
situm fuit inter se de palmâ contendere ; sa-
lutem spiritualem populorum , Episcopo-
rum , Pastorûmque cæterorum sollicitudi-
nem , Sanctissimi Patris , & S. Congrega-
tionis expectationem , piâque vota Theo-
logorum omnium hanc molestam , per-
plexamque quæstionem Apostolico oracu-
lo profligatam cupientium pro scopo ha-
bebant , in quem omnes vires suas exere-
rent.

Et verò quàm hunc felicitèr assecuti
sint eruditione ad prudentiæ normam tem-
peratâ , æqui lectoris iudicio relinquitur,
neque alieni à Romano-Cath. communio-
ne Theologi diffiteri poterunt omnia ab
his methodicè librata , Ecclesiæ Catholi-
cæ principiis , quibus innutriti sunt , opti-
mè adaptata esse , & ad civilem sub com-
muni Fœderatorum Ordinum supremo
principatu societatem Christianâ pace fo-
vendam , promovendamque disposita ; pro-
vocati ad hanc operam eodem veritatis
amore , viâ non omnino eâdem concu-
runt , quò argumenti ab Emis Cardinali-
bus propositi ratio vocabat , valida pro-
nuntiant conjugia Batavorum Protestan-
tium

P R Æ F A T I O .

num & Reformatorum patriis legibus con-
formata; mixta quæ dicuntur, detestan-
tur uno ore, ut debent, atque in eo Pa-
trum, qui primis Ecclesiæ temporibus vi-
xere, severitatem imitantur, quos inter
Ambrosius, ut alios omittam, *cum Conju-
gium*, inquit, *velamine Sacerdotali & be-
nedictione sanctificari oporteat, quomodo po-
test Conjugium dici, ubi non est fidei concor-
dia?* neque ii Catholici, ut plurimum,
longè absunt ab eo incommodo, quod
Apostolum permoverat, ut vetaret *cum in-
fidelibus jugum ducere*, si Catholicorum hy-
pothesi inhæreatur.

Solus P. Giulii magno rationum & au-
thoritatum, quod ajunt, pondere firmare
ausus est ejusmodi Conjugiorum secundum
leges Patrias Contractorum valorem, &
praxin Episcopi Castoriensis jactis in pri-
mâ suâ disceptatione principiis trium alio-
rum Theologorum consensione firmatis
consentaneam dicere; peroravit causam
suam, neque porrò erit dubio locus, ex
quo maximus censor & arbiter ingeniorum
BENEDICTUS XIV. Supremus Ecclesiæ
Catholicæ Pastor optatissimam hanc De-
clarationem pronuntiavit, quam *velut cer-
tam Regulam & normam in hujusmodi ne-
gotiis*

PRÆFATIO.

goyis præscripsit, omnibus, quicunque in Belgio positi sunt regere Ecclesiam Dei, ejusque Gregem pascere.

Quid in annum ab Iprensi Consultatione quintum, nempe sub finem anni 1741. decisionem protraxerit, ipsa per se Declaratio satis insinuat.

Sic paterna Sanctissimi Patris Nostri pietas hanc nubem dubitationum Belgicarum dispulit, pari Zelo cujuslibet gentis Pastoribus & Doctoribus vias rectas ostensura, si hujusmodi difficultatibus implectantur, & S. Sedem quâ debent, confidentiâ consulant.

Tandem ut omnia hoc libello contenta uno quasi conspectu cernantur, & planius constet, quâ methodo Romana Ecclesia utatur, ut gravioris momenti quæstiones non præcipitato, & fortuito motu, sed operosâ cum deliberatione, multoque consilio decendantur, hanc Synopsin adnecto:

1. Declarationem Pontificiam toti operi præter Ordinem temporis præfigo.
2. Exhibetur Iprensis Episcopi Consultatio prolixè diductis in utramque partem

mo-

PRÆFATIO.

momentis ab Historiâ, Jure, Theologiâ sumptis per quendam ex Illustrissimis S. Officii Assessoribus illustrata Eminentis. Cardinalibus oblata, ut *an, & quid rescribendum*, deliberent. à p. 1. ad 17.

3. Missâ jam ab Em. Card. Archiep. Mechlin. Relatione, missis ab Ep. Ipr. Casibus mota dubia tangentibus (quod utrumque S. Congregatio voluerat) denuò prolixè instructa causa proposita S. Congregationi, ut, *quid respondendum*, decernat. à p. 17. ad 24.

4. Doctissima Relatio Em. Card. de Alfat. à p. 24. ad 40.

5. Adduntur doctissimæ Annotationes Illustrissimi Archiep. Philippensis. à p. 41. ad 87.

6. Ab eodem Prælato ex Libris Decretorum collectæ ad Causam conferentes Resolutiones tredecim S. Cong. Conc. à p. 87. ad 106.

7. Proponitur Consilium Emin. Card. Besozzi tunc Abbatis S. Crucis. à p. 106. ad 138.

† †

8. Con-

PRÆFATIO.

8. Consilium P. Thomæ Sergii S. Officii Consult. à p. 139. ad 148.
9. Consilium P. Dominici Turano Soc. Jesu. à p. 149. ad 213.
10. Consilium P. Ægidii Mariæ Giulii Soc. Jesu à p. 213. ad 298.

Sequuntur jussu S. Congreg. data Relationes Episcoporum BELGII.

11. Relatio Ep. Brugensis. à p. 299. ad 305.
12. Relatio Ep. Gandav. 305.
13. Relatio Ep. Antv. . à p. 306. ad finem.
14. Ob rerum Theologiam, aliásque disciplinas spectantium varietatem huic Editioni indicem pro libri mole copiosissimum addidi.

DE-